

ΓΚΡΕΓΚΟΡ ΦΟΝ ΡΕΤΣΟΡΙ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΗ

Εκδόσεις ΔΩΜΑ, Οκτώβριος 2020

«Ο πατέρας μου μισούσε τους Εβραίους, όλους ανεξαιρέτως, ακόμα και τους ηλικιωμένους, ακόμα και τους πιο ταπεινούς. Επρόκειτο για ένα μίσος αρχαίο, πατροπαράδοτο, βαθύρριζο, για το οποίο δεν χρειαζόταν να δοθούν εξηγήσεις· ό,τι επιχείρημα κι αν έφερνες για να το δικαιολογήσεις,

όσο παράλογο κι αν ήταν, θεωρούνταν θεμιτό. Ιστορίες περί μοχθηρών συνωμοσιών, σαν αυτές που περιγράφονται στα *Πρωτόκολλα των σοφών της Σιών*, θεωρούνταν μπαρούφες. Όλα αυτά ήταν παραμύθια που λέγαμε στις υπηρέτριες όταν δεν μας άντεχαν άλλο και απειλούσαν πως θα πάνε να δουλέψουν σε καμιά οικογένεια Εβραίων, όπου και περισσότερα χρήματα θα έβγαζαν και καλύτερη μεταχείριση θα είχαν. Τους υπενθυμίζαμε παρεμπιπτόντως ότι οι Εβραίοι είχαν όντως σταυρώσει τον Σωτήρα μας. Πάντως οι άνθρωποι του δικού μας φυράματος δεν χρειαζόμασταν βαρύγδουπα επιχειρήματα για να βλέπουμε τους Εβραίους σαν ανθρώπους δευτέρας διαλογής. Ήταν πολύ απλό: δεν μας αρέσανε — ή τέλος πάντων μας άρεσαν λιγότερο απ' ό,τι οι άλλοι συνάνθρωποί μας. Κι αυτό ήταν κάτι τόσο φυσικό όσο και το να σ' αρέσουν τα σκυλιά περισσότερο απ' τις γάτες».

Ο αφηγητής των πέντε ιστοριών που συνθέτουν τούτο το μυθιστόρημα είναι γόνος μιας ξεπεσμένης αριστοκρατικής οικογένειας από την κεντρική Ευρώπη. Αναπολεί το παρελθόν του και παράλληλα τα σκοτεινότερα χρόνια του 20ού αιώνα — στην Μπουκοβίνα, στο Βουκουρέστι, στη Βιέννη, στο Βερολίνο, στη Ρώμη.

Δεν είναι ναζιστής· οι αναμνήσεις του ξεχειλίζουν από Εβραίες ερωμένες και Εβραίους φίλους. Είναι μαθημένος, ωστόσο, να ορίζει τον εαυτό του κατ' αντιδιαστολή προς έναν φαντασιακό εχθρό, τον Εβραίο, πράγμα που δημιουργεί μια ολέθρια σχέση έλξης και αποστροφής.

Με αδυσώπητη ειλικρίνεια, αφοπλιστική απάθεια κι ένα δηλητηριώδες χιούμορ που ξεβολεύει τον αναγνώστη, αναδεικνύοντας τη δική του πιθανή συννεοχή, ο συγγραφέας παρουσιάζει τον κόσμο της προπολεμικής Ευρώπης να

οδηγείται υπνοβατώντας στο έγκλημα και την καταστροφή, κινούμενος όχι τόσο από μοχθηρία όσο από πνευματική νωθρότητα.